

UITVRAAG PROGRAMMA ONTWERPKRACHT & TRANSITIES

**02 JUNI 2025
RONDE #2**

**ONTWERPKRACHT
& TRANSITIES**

UITVRAAG ONTWERPKRACHT & TRANSITIES

Uitvraag #2 - 02 juni 2025

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	3
1.1 Aanleiding van deze uitvraag.....	3
1.2 Beschikbaar budget.....	4
1.3 Looptijd uitvraag.....	4
2. PROBLEEMSTELLING.....	5
2.1 Doel van de uitvraag.....	6
2.2 Thematisch kader 1: Transitie.....	6
2.3 Thematisch kader 2: Ontwerpkraft en interventies.....	10
3. UITVRAAG VOOR PROJECTEN: VOORWAARDEN EN RICHTLIJNEN.....	14
3.1 Hoe ziet een project eruit?.....	14
3.2 Wie kan er meedoen en wie kan aanvragen?.....	15
3.3 Wat kan er aangevraagd worden?.....	16
4. PROGRAMMA ONTWERPKRACHT & TRANSITIES.....	18
4.1 Doelen en impact.....	18
4.2 Opzet programma Ontwerpkraft & Transitie.....	18
4.3 Bijdrage projecten aan programma.....	19
5. PROCEDURE EN TIJDPAD.....	21
5.1 Fase 1: ontwikkeling projectideeën.....	21
5.2 Fase 2: ontwikkeling projectplannen.....	23
5.3 Wanneer zijn de belangrijke momenten?.....	24
5.4 Hoe kan aangevraagd worden?.....	24
6. TOETSINGS- EN BEOORDELINGSCRITEIA.....	26
6.1 Voorwaarden en pré's.....	26
6.2 Beoordelingscriteria.....	28
6.3 Scoring projectideeën en voordracht voor selectie.....	30
6.4 Selectie projectideeën voor de 'set'.....	31
6.5 Wat als.....	31
7. CONTACT.....	32
8. VERANTWOORDING.....	32

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding van deze uitvraag

Hoe kan de creatieve industrie met de ontwikkeling van interventies en toepassingen steeds beter bijdragen aan het mogelijk maken van verandering, het richting geven aan verandering en het versnellen van transities?

Dat is de vraag die CLICKNL wil oppakken in het programma Ontwerpkraft & Transitie. Dit programma draait om het versterken van de kennis en methoden van de creatieve industrie als het gaat om bijdragen aan de grote veranderingen die de maatschappij nodig heeft.

Na een succesvolle eerste uitvraag in oktober 2024, zullen via deze tweede uitvraag van het programma wederom 5 samenwerkingsprojecten worden ontwikkeld die een toeslag ontvangen. In die projecten ontwikkelen creatieve professionals, onderzoekers en private en publieke partners gezamenlijk kennis en methoden voor het ontwerpen van gerichte en gedragen interventies voor transities. De resultaten die voortvloeien uit de projecten worden via het programma breed gedeeld met de ontwerp praktijk om zo de Nederlandse creatieve industrie in staat te stellen effectieve verandering aan te jagen.

Onderzoekers, probleemeigenaren en creatieve professionals gaan samen aan de slag om de kennisvragen helder te krijgen en een ontwerpend onderzoek vorm te geven en uit te voeren. Het programma biedt deelnemers de kans om het experiment aan te gaan, om te ervaren hoe zij kunnen samenwerken en elkaar versterken, zodat ze in het vervolg nóg beter in staat zijn om dit soort vraagstukken gezamenlijk het hoofd te bieden.

* Voor creatieve professionals biedt dit programma een unieke kans om te werken met nieuwe methodes, probleemeigenaren, en wetenschappelijke expertise. Niet alleen werken zij aan maatschappelijk relevante projecten en doen zij ervaring op met samenwerkingsprojecten, ze worden ook onderdeel van een nieuw netwerk.

* Voor onderzoekers is dit programma een kans om kennis voor én met het creatieve veld en probleemeigenaren te ontwikkelen en impact te hebben op transities.

* Voor private en publieke organisaties die als probleemeigenaar of praktijkpartner deelnemen aan een project is dit programma een mooie kans om te experimenteren met de inzet van ontwerpkraft en om oplossingsrichtingen te verkennen voor vraagstukken binnen hun praktijk en domein.

Deze uitvraag bevat een oproep voor deelname aan het programma Ontwerpkraft & Transitie en de thematieken en kaders voor nieuwe projecten daarbinnen. Na een succesvolle eerste ronde die zich vooral op systeemingenrichtte, biedt deze tweede uitvraag meer ruimte aan diverse typen interventies en de rol die zij spelen in het geheel. Daarnaast zijn de stappen in het proces van de uitvraag aangepast, waardoor de praktijkvragen van creatieve professionals nog meer voorop komen te staan en de stappen meer ondersteuning bieden in het opzetten van de projecten.

1.2 Beschikbaar budget

TKI CLICKNL stelt een totaalbudget van €3.250.000,- aan toeslag beschikbaar voor deze uitvraag. Het programma beoogt hiermee 5 samenwerkingsprojecten te co-financieren met een budget van €650.000,- toeslag per project.

1.3 Looptijd uitvraag

De belangrijkste data van deze uitvraag zijn:

Uitvraag open:

Praktijkvragen posten op prikbord

Mix- en matchmaking event:

Verplichte vooraanmelding

Sluitingsdatum indienen projectideeën:

Interviews met voorgedragen projectideeën:

Bekendmaking beoordeling projectideeën:

Sparring sessies

Sluitingsdatum indienen projectplannen:

Bekendmaking besluit toekenning

Start projecten:

maandag 2 juni

maandag 2-woensdag 18 juni

maandag 30 juni

donderdag 25 september

donderdag 6 november

maandag 1-dinsdag 2 december

woensdag 17 december

januari - april 2026

woensdag 13 mei 2026

maandag 8 juni 2026

juni-december 2026

Zie [5.3](#) voor een uitgebreider tijdpad.

2. PROBLEEMSTELLING

De wereld om ons heen is ontworpen. De creatieve industrie levert hier met haar rijkheid aan disciplines en expertises een grote bijdrage aan. Of het nou gaat om nieuwe producten, diensten, omgevingen, games, kleding, muziek, of interventies die veranderingen in een systeem bewerkstelligen: creatieve professionals zetten ontwerpkracht gericht in om interventies te ontwikkelen die vorm geven aan de maatschappij en de manier waarop mensen leven, wonen en werken.

Wat alle interventies gemeen hebben is dat zij beweging brengen en worden toegepast om een situatie te veranderen. Dat vraagt om een zorgvuldig ontwikkelproces waarin het geven van richting en het creëren van draagvlak belangrijke peilers zijn. Door interventies te ontwikkelen met de typerende aanpak van de creatieve industrie, een ontwerpende aanpak, worden ze succesvol ingezet en helpen ze de maatschappij om gericht, gedragen en gemotiveerd te veranderen.

Er speelt veel in de wereld waarvoor creatieve professionals ontwerpen. Er is verandering nodig; grote maatschappelijke veranderingen die we ook wel transities noemen. Transities die groots ingrijpen op onze leefwereld en deze opnieuw vormgeven. Transities die om nieuwe handelingsperspectieven vragen voor de samenleving, voor de ontwikkeling van technologische innovaties en voor de toepassing van deze technologieën in interventies. Om gericht in te kunnen grijpen, moeten we huidige systemen begrijpen en beïnvloeden, mensen motiveren en in beweging krijgen, recht doen aan publieke waarden en het grote geheel blijven overzien. Dit kan met de inzet van ontwerpkracht en de ontwikkeling van interventies die deze transities mogelijk maken, sturen en versnellen.

Voorbeelden uit het verleden (zie bijvoorbeeld in de [Agenda Ontwerpkracht](#)) laten een veelbelovende impact zien van ontwerpkracht op onder andere transities in de zorg, de energietransitie, de transitie naar een inclusieve samenleving, de circulaire economie, en de transitie naar duurzame, gezonde en veilige leefomgevingen.

Werken aan interventies voor transities vraagt echter iets anders van ontwerpkracht dan de meer klassieke onderwerpen van de diverse creatieve disciplines. De complexiteit van een transitie als context waarvoor wordt ontworpen vraagt om nieuwe, transdisciplinaire samenwerkingsvormen. Daarnaast verandert de aard van interventies en krijgen ontwerpvaardigheden een andere functie in het ontwikkelproces.

De ontwerppraktijk zit daarom nog vol vragen over hoe zij betere en betrouwbaardere interventies voor transities kunnen ontwerpen. Dit betreffen typisch vragen naar hoe je iets

goed aanpak of hoe je een bepaald effect bewerkstelligt. Er is behoefte aan een verdieping van, herijkte of nieuwe kennis en methoden.

Dit programma beoogt om de kennisbasis (kennis en methoden) van creatieve professionals te versterken ten behoeve van het ontwerpen van interventies voor transities.

2.1 Doel van de uitvraag

Het doel van deze uitvraag is om met diverse projectteams vijf projecten te ontwikkelen, waarin creatieve professionals samen met onderzoekers, publieke en private organisaties als probleemeigenaren en andere belanghebbenden aan de slag gaan. In de projecten werken zij aan vragen uit de ontwerp praktijk die gaan over het ontwikkelen van interventies voor transities. Samen voeren zij ontwerpend onderzoek uit waarbij zij richtingen voor verandering ontwikkelen, interventies ontwerpen en tegelijkertijd leren over hoe dit nog beter te kunnen doen, met antwoorden op de praktijkvragen.

Door gezamenlijk op te trekken voor het ontwikkelen van de gevraagde interventies, versterken ieders inspanningen elkaar. De inzet van creatieve professionals helpt de probleemeigenaren bij hun ambities om transities succesvol te sturen en te versnellen. Kennisinstellingen dragen zorg voor de kennisontwikkeling zelf, en de samenwerking verzekert hen dat zij aan relevante kennis werken en dat de ontwikkelde kennis bij de praktijk terechtkomt. De ontwikkelde kennis helpt creatieve professionals om hun expertise te verdiepen en hun diensten te verbreden.

Met deze wisselwerking als gegeven gaat dit programma aan de slag met de vraag: Hoe kan de creatieve industrie met de ontwikkeling van interventies en toepassingen steeds beter bijdragen aan het mogelijk maken van verandering, het richting geven aan verandering en het versnellen van transities? Hierbij worden twee thematische kaders gehanteerd: een kader van relevante transities (2.2) en een kader voor ontwerpkracht en interventies (2.3).

2.2 Thematisch kader 1: Transities

Er zijn op dit moment veel transities gaande en nog nodig. Processen van fundamentele en onomkeerbare veranderingen in alle facetten van onze leefwereld. Dat is verre van gesneden koek: er is nog veel werk te doen in bijvoorbeeld het verkennen van de (vaak verweven) problemen, het onderzoeken van oplossingsrichtingen en het samen vormgeven van een gedragen stip op de horizon. Ook in het ontwikkelen van interventies die beweging creëren en die stip steeds een stap dichterbij brengen, zal de komende decennia hard gewerkt en geleerd moeten worden.

In deze uitvraag kijken we naar de gewenste transitie die de missiethema's uit het Missiegedreven Innovatiebeleid (MIB) beschrijven. Het gaat om de volgende vijf missiethema's:

- Klimaat en energie
- Landbouw, water en voedsel
- Circulaire economie
- Gezondheid en zorg
- Veiligheid

Zie [Bijlage: Toelichting en voorwaarden O&T#2](#) voor meer informatie over het Missiegedreven Innovatiebeleid en de missiethema's.

De missiethema's hebben ieder een eigen agenda opgesteld waarin de thema's zijn uitgewerkt, evenals de bijbehorende kennis- en innovatievraagstukken. Op basis van die uitwerkingen is voor deze uitvraag een selectie gemaakt van de vraagstukken waarin ontwerpend onderzoek en creatieve interventies toegevoegde waarde kunnen bieden. Deze aanpak stelt betrokken partijen in staat om de gewenste toepassingen te ontwikkelen en tegelijkertijd te leren van die aanpak en gebruikte methoden.

Missiethema's en selectie vraagstukken

Klimaat en energie

Om de aarde leefbaar te houden zijn grote inspanningen nodig ten aanzien van het klimaat, met als centrale missie: "Nederland in 2050 klimaatneutraal". Dit thema kijkt onder andere naar het elektriciteitssysteem, de gebouwde omgeving, de industrie, mobiliteit en landbouw. Sociale en maatschappelijke aspecten spelen een belangrijke rol om innovaties sneller en effectiever toe te passen.

Relevante vraagstukken voor Ontwerpkraft & Transitie:

Missie B: een CO₂-vrije gebouwde omgeving, met name:

- MMIP 3 - Versnelling energierenovaties in de gebouwde omgeving (p.8);
- MMIP 4 - Duurzame warmte en koude (p.8).

Missie B+: toekomstbestendige gebouwde omgeving in 2050;

- MMIP 5 Klimaatadaptief, natuurinclusief en omgevingsbewust bouwen (p.54)

Missie D+: duurzame mobiliteitsoplossingen (p.68)

- MMIP13 Systeemintegratie (p.73)

[Lees verder in de KIA](#)

Circulaire economie

Dit missiethema levert een bijdrage aan vier maatschappelijke opgaven: het tegengaan van klimaatverandering tijdens het maken, gebruiken en afdanken van producten; een schoner milieu en een schonere leefomgeving; het herstel van biodiversiteit, en een grotere leveringszekerheid van kritieke grondstoffen.

Relevante vraagstukken voor Ontwerpkracht & Transitie:

- MMIP1: Ontwerpen voor circulariteit (p.25)
- MMIP2: Circulaire grondstofketens en processen (p.27)
- MMIP 3: Systeemtransitie en acceptatie (p.30)

[Lees verder in de KIA](#)

Landbouw, water en voedsel

Gezond voedsel, voldoende geschikt water, waterveiligheid en een gezonde leefomgeving zijn eerste levensbehoeften die onder druk staan. De missies binnen dit thema werken aan het voedselsysteem, de winning/productie van grondstoffen, energie en scheepvaart die binnen de draagkracht van de natuurlijke leefomgeving blijven, en tegelijkertijd bijdragen aan sociale welvaart, gezondheid en de economie.

Relevante vraagstukken voor Ontwerpkracht & Transitie:

- 1C. Effectieve en duurzame inzet van Nature Based Solutions (p.15)
- 1D. Transitie naar een natuurinclusieve samenleving (p.16)
- 2B. Verdienvermogen, perspectief & waardecreatie (p.24)
- 3A. Toekomstbestendig ruimtelijke inrichting landelijk gebied (p.36)
- 3B. Toekomstbestendige inrichting bebouwd gebied (p.37)
- 4C. Alternatieve eiwitten: keten, producten en consument (p.48)
- 4D. Duurzaam en gezond voedselaanbod en consumentengedrag (p.49)
- 4E. Voedselzekerheid nu en in de toekomst (p.50)

[Lees verder in de KIA](#)

Gezondheid en zorg

Dit missiethema richt zich op transformatie van de zorg met het accent op gezondheid, met het streven om langer in goede gezondheid te leven en gezondheidsverschillen te doen afnemen. Er wordt ingezoomd op sociaal-economische gezondheidsverschillen, hun oorzaken en de aanpak hiervan in interdisciplinaire samenwerkingen die de wisselwerking tussen, met de doelgroep ontwikkelde, sociale en technologische innovaties op gang brengen.

Prioriteit ligt bij interventies en methoden die bijdragen aan:

- 1: Het verbeteren van gezondheid en het verminderen van gezondheidsverschillen.

- 2: Preventie als fundament voor levensloopgeneeskunde.
- 3: Integrale digitale technologieën die de informele en formele zorg ondersteunen.
- 4: Toegang tot de arbeidsmarkt voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- 5: Gezondheid en zorg organiseren in eigen leefomgeving en regio.

[Lees verder in de KIA](#)

Veiligheid

Binnen dit missiethema wordt gewerkt aan veiligheid en weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit en externe dreigingen, reikend van cyberveiligheid tot veiligheid op zee en in de ruimte. De bestrijding van dreigingen wordt effectiever als overheid, bedrijfsleven en burgers intensiever en gericht samenwerken om deze te voorkomen, te verstoren, te doorbreken, te bestraffen en zichzelf te beschermen.

Relevante vraagstukken voor Ontwerpkraft & Transitie:

- 1: Integrale aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit (p.39)
- 2: Cyberveiligheid (p.40)

[Lees verder in de KIA](#)

De missiethema's gelden als eerste thematisch kader van deze uitvraag. Een project kiest één, of een combinatie, van de vraagstukken uit deze missiethema's als context voor de ontwikkeling van interventies via ontwerpend onderzoek.

De rol van technologie

Het Missiegedreven Innovatiebeleid draait om het ontwikkelen van kansen voor nieuwe producten, diensten en verdienmodellen door technologische ontwikkeling ten behoeve van maatschappelijke uitdagingen. Doordat het onderzoek en de interventieontwikkeling in deze uitvraag gerelateerd wordt aan de vraagstukken uit het Missiegedreven Innovatiebeleid, gaat het om vraagstukken met een sterk technologische component.

Technologieontwikkeling en de toepassing van technologische innovaties alleen zijn echter niet voldoende. Een transitie is bovenal een maatschappelijk proces. Het vraagt om een multidisciplinaire en ontwerpende aanpak waarbij technologie op een doordachte manier wordt toegepast en ook maatschappelijke, ethische en juridische aspecten meegenomen worden. Bovendien groeit de aandacht voor het verantwoord, mensgericht toepassen van de technologie met oog voor publieke waarden¹. De ontwerpende aanpak is toegerust om al deze aspecten mee te nemen in het ontwikkelproces van interventies. Door methodieken voor reflectie op de rol van de technologie al aan het begin van het innovatieproces te integreren

¹ KIA Digitalisering 2024-2027 - [link](#)

ontstaan strategische innovaties, terwijl de reflectie op zijn beurt richting geeft aan de verdere ontwikkeling van de specifieke technologieën.

2.3 Thematisch kader 2: Ontwerpkraft en interventies

Creatieve professionals zetten ontwerpkraft in om effectieve verandering aan te jagen en transitie te richten en te versnellen. Zij doen dit door de ontwikkeling van vernieuwende en gedragen interventies.

Ontwerpkraft

Onder ontwerpkraft verstaan we het vermogen dat ontwerp levert om passende en effectieve interventies te ontwikkelen. Dit vermogen ontstaat door een effectieve mix van specifieke kennis en methoden, vaardigheden en mentaliteit. Elke creatieve professional heeft een uniek profiel van ontwerpkraft.

Ontwerpende aanpak

Hieronder verstaan we het proces om door middel van ontwerpen betekenisvolle verandering teweeg te brengen in een situatie of uitkomst. Een aantal typische kenmerken van dit proces zijn: betrekken en verbinden, verkennen en verbeelden, onderzoeken en experimenteren, structureren en integreren, interventies vormgeven, en verandering orkestreren.

Interventie

Een interventie is een bepaalde actie of ingreep die beweging brengt en wordt toegepast om een situatie te veranderen. Interventies zijn vaak samenstellingen van bestaande en nieuwe innovaties, die zowel technologisch als niet-technologisch (proces, commercieel en maatschappelijk) van aard zijn. Zij worden ingezet als concrete ingreep in de leefwereld, maar ook in het ontwikkelproces daarnaartoe (bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van de gewenste richting voor verandering en bij het creëren van draagvlak).

De creatieve industrie kent een rijkheid aan disciplines en expertises; van ontwerpende disciplines zoals architectuur, mode-ontwerp, game- en digitaal ontwerp en service design, tot disciplines die creatieve content ontwikkelen zoals film, muziek, journalistiek en podiumkunsten.

Al deze disciplines ontwikkelen elk hun eigen type, of mix van typen, interventies. Grofweg onderscheiden we drie typen interventies, elk met een eigen bijdrage aan verandering:

- **Producties** - Producties komen vooral voort uit het domein van de creatieve content en de kunsten; denk bijvoorbeeld aan documentaires, evenementen, podiumkunsten of erfgoed. Zij grijpen aan in de 'onderstroom' van de maatschappij en beïnvloeden normen, waarden, identiteit, cultuur, sociale structuren en daarmee de manier waarop mensen betekenis geven aan hun leven en handelen.
- **Concrete toepassingen** - Concrete toepassingen zijn de toepassingen van (technologische) innovaties die gestalte geven aan oplossingen in de vorm van producten zoals artefacten, beelden, gebouwen en omgevingen. Interventies van dit type zijn vaak tastbaar en hebben een directe uitwerking op een situatie.
- **Systeemingrepen** - Structurele verandering wordt aangejaagd door interventies op systeemniveau. Het gaat bijvoorbeeld om het veranderen van samenwerkingen, instituties, wet- en regelgeving, of de ontwikkeling van diensten. Systeemingrepen grijpen aan in de structuur van een systeem.

De drie typen interventies hebben elk hun eigen impact op het grote geheel, en juist in combinatie met elkaar leiden ze tot resultaat. Waar producties bewust maken en bereidheid ontwikkelen voor verandering, faciliteren concrete toepassingen het nieuwe gedrag dat via systeemingrepen wordt ontworpen en aangezwengeld. Bovendien zijn interventies vaak onderdeel van een groter geheel van interventies die samen inwerken op een vraagstuk.

Vanwege de diverse functies voor verandering, zijn voor transities vaak interventies van alle drie de typen nodig. Werken aan interventies voor transities vraagt echter iets anders van ontwerpkracht dan de meer klassieke onderwerpen van de diverse creatieve disciplines. Er is zicht op en interactie nodig met het systeem waarin de transitie zich ontvouwt. De complexiteit van de context waarvoor wordt ontworpen vraagt om nieuwe, transdisciplinaire samenwerkingsvormen. Daarnaast verandert de aard van interventies en dient ook hun interactie met elkaar en het systeem nauw te worden gevolgd.

Er zijn daarom nieuwe kennis en methoden nodig voor creatieve professionals om dit soort complexe problemen aan te kunnen pakken, en betere en betrouwbaardere interventies te ontwikkelen. Dit gaat bijvoorbeeld om kennis en vaardigheden voor het inzetten van ontwerpkracht op grotere schaal, in andere fases, en voor waardegedreven interventies. De belangrijkste thema's en kennislacunes hiervoor zijn gebundeld in de [Agenda Ontwerpkracht](#).

De vier kennisthema's uit de Agenda Ontwerpkracht

1. Systemen begrijpen en beïnvloeden - De creatieve industrie werkt aan interventies voor systemen waarin samenleving, cultuur, natuur, instituties, economie, technologie, en wet- en regelgeving op elkaar inwerken. Om

succesvolle interventies te ontwerpen, is het daarom belangrijk om te begrijpen hoe actoren met hun gedrag, waarden en belangen op elkaar inwerken, en hoe een systeem succesvol te beïnvloeden is met behoud van de menselijke maat.

2. Mensen motiveren om in beweging te komen - Transitie draaien in belangrijke mate om mensen en vragen nagenoeg altijd om aanpassingen in hun gedrag of leefstijl. Veel interventies zijn daarom gericht op gedragsverandering. Het is dus van belang dat we beter begrijpen hoe interventies en hun eigenschappen uitwerken op mensen en hun motivatie, hoe zij raken aan weerstand, en hoe zij een blijvend effect kunnen hebben op de houding en normen van mensen ten aanzien van hun leefstijl en gewoonten.

3. Waardegedreven ontwerpen en verantwoordelijkheid nemen - Omdat interventies waarde creëren voor de maatschappij en haar tegelijkertijd in beweging brengen, is verantwoord ontwerp essentieel: ontwerpen voor publiek belang en vanuit publieke waarden. Hiervoor is meer zicht nodig op hoe publieke waarden zich ontwikkelen, in het bijzonder in wisselwerking met interventies, en op de manier waarop deze in het ontwerpproces terug moeten komen.

4. Samenhang tussen interventies orkestreren - Interventies zijn kleine stapjes die samen tot een transitie kunnen leiden. Om dit proces te versnellen is inzicht nodig in de samenhang tussen (diverse typen) interventies en in mechanismen die de resultaten van interventies versterken of vergroten. De samenhang tussen verschillende interventies is ook te ontwerpen, ofwel te orkestreren. Met het coördineren van de totale verandering kan de impact die interventies samen kunnen leveren groter, gericht en sneller gerealiseerd worden.

In de missiethema's en vraagstukken die de context van de projecten vormen (zie [2.2](#)), herkennen creatieve professionals ongetwijfeld veel kansen voor de ontwikkeling van interventies door middel van een ontwerpde aanpak. Bij sommige kansen hebben zij een praktijkvraag over ontwerpkracht; over kennis en methoden. Dit betreffen typisch vragen naar hoe je iets goed aanpakt of hoe je een bepaald effect bewerkstelligt. Bijvoorbeeld: hoe ga je om met de veelheid aan actoren in complexe omgevingen? Of: hoe geven we een bepaalde omgeving vorm zodat gedrag dat bij de verandering past vanzelfsprekend wordt? Hoe kunnen we begrip opbouwen voor de samenhang tussen typen interventies en de manieren waarop zij impact maken? Hoe worden waarden en waardesystemen voor transitie bepaald en door wie of wat, en hoe kunnen we ze gebruiken in de ontwerpde aanpak?

De praktijkvragen vormen het uitgangspunt voor projecten binnen dit programma. Projecten die deze praktijkvragen oppakken, leveren kennis op over bijvoorbeeld de werking of eigenschappen van interventies, of over de toepassing van kennis in methoden die de ontwikkeling van gerichte interventies begeleiden. Deze kennis en methoden versterken de ontwerpende aanpak, zodat we na dit programma beter kunnen ontwerpen voor transities.

3. UITVRAAG VOOR PROJECTEN: VOORWAARDEN EN RICHTLIJNEN

Deze uitvraag richt zich op creatieve bedrijven, kennisinstellingen, en private, (semi)publieke en maatschappelijke organisaties. Geïnteresseerden willen als onderzoekspartners samenwerken aan projecten die kennisintensief ontwerpgericht onderzoek uitvoeren naar de ontwikkeling van interventies voor transities.

Met 'ontwerpend onderzoek' bedoelen we de onderzoeksbenadering waarbij (complexe) vraagstukken onderzocht en begrepen worden door er in de praktijk, ontwerpend, aan te werken en daar generieke kennis uit af te leiden. We kiezen voor dit type onderzoek om te zorgen dat de kennis die ontwikkeld wordt zo dicht mogelijk bij de praktijk staat: de vraag naar deze kennis komt uit de creatieve sector, wordt gezamenlijk ontwikkeld en in gepaste vorm naar de sector gebracht.

Dit hoofdstuk beschrijft hoe projecten binnen dit programma eruit (kunnen) zien, welke partners in welke rol betrokken (kunnen) zijn, en welke voorwaarden daarbij gelden.

3.1 Hoe ziet een project eruit?

In deze uitvraag zoeken we projecten die diverse typen interventies ontwikkelen binnen de missies en al doende leren over de inzet van ontwerpkraft en/of een ontwerpgerichte aanpak.

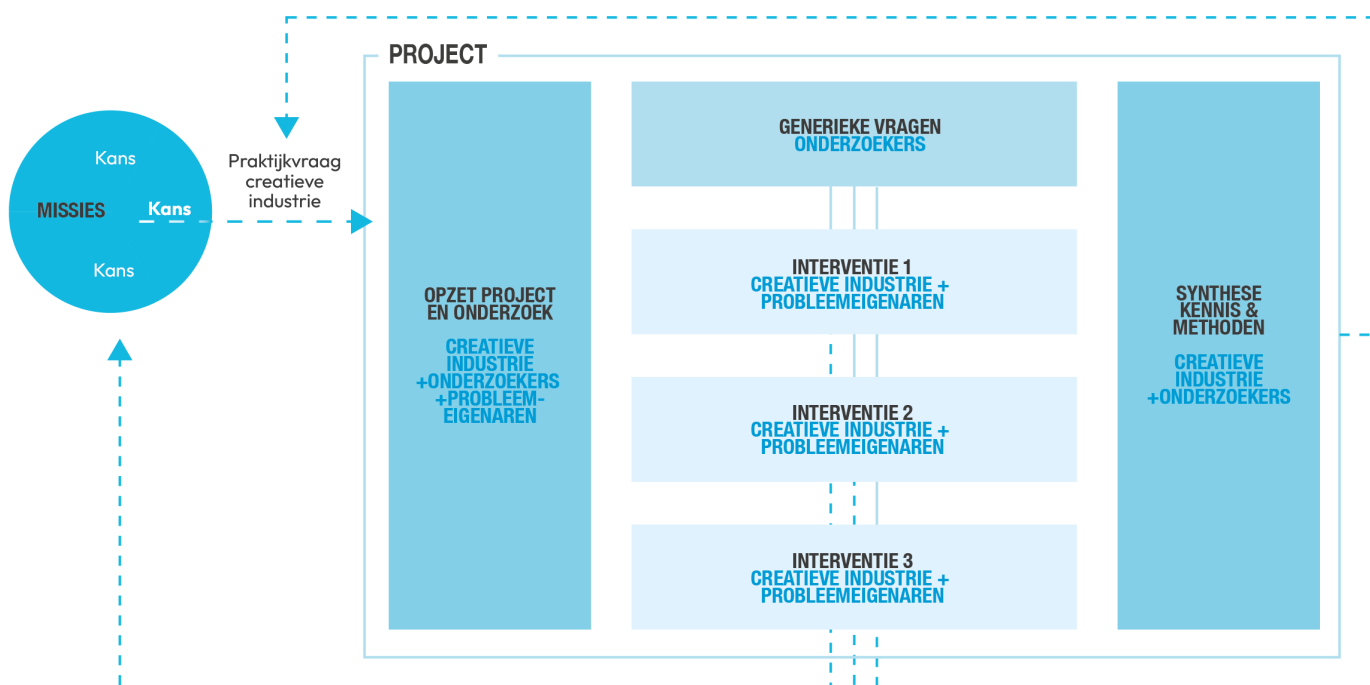
Het startpunt van deze projecten is een praktijkvraag: een ontwerpgerichte vraag uit de creatieve praktijk over de ontwikkeling van deze interventies in een specifieke context. Om de gevraagde kennis te ontwikkelen, zullen projecten diverse activiteiten moeten uitvoeren. Hoe zou een project er dan uit kunnen zien? Zie als voorbeeld de volgende schets.

- Uitdagingen in de missies vormen de thematische context. Vrij te kiezen nav 2.3.
- Organisaties die in hun praktijk/business te maken hebben met deze uitdagingen noemen we "probleemeigenaren". Dit kunnen zowel bedrijven als (semi)publieke of maatschappelijke organisaties zijn.
- De creatieve industrie ontwikkelt interventies om bij te dragen aan verandering ten behoeve van de uitdagingen. Hierbij hebben zij vragen over hoe dit nog beter te kunnen doen: hun "praktijkvragen".
- Om de hiervoor benodigde kennis te ontwikkelen, is de interventieontwikkeling ingebed in ontwerpgericht onderzoek. Hiervoor wordt samengewerkt met onderzoekers en probleemeigenaren. Zo is de benodigde expertise aanwezig, en wordt aan de voorwaarden voor praktische inbedding en kennisdisseminatie van resultaten

voldaan. Samen zijn deze partijen de “projectpartners” of het “projectteam”; de samenwerkingsvorm behelst “publiek-private samenwerking”.

- Ontwerpend onderzoek maakt het mogelijk om parallel aan interventieontwikkeling te leren over de inzet van een ontwerpende aanpak en ontwerpkracht, zodat er nog meer kennis ontstaat om beter te kunnen ontwerpen.
- Tijdens het onderzoek vinden typisch de volgende activiteiten plaats:
 - Het projectteam verdiept zich in de thematiek en reeds aanwezige kennis, de context, als basis voor de **inrichting van het project**.
 - De ontwerpers en partners **ontwikkelen en testen interventies** via een ontwerpende aanpak met diverse iteraties en experimenten.
 - De onderzoekers lopen mee in die parallelle (of opvolgende) ontwikkelingsstappen en **verzamelen informatie** rondom de hoofdvraag.
 - Tijdens de synthese wordt alle opgedane informatie verwerkt tot **kennisproducten**, die gedeeld worden met de creatieve praktijk. Dit kan ook tijdens de ontwikkeling gebeuren, om de kennis of methoden te toetsen.

Dit betreft een voorbeeld van een projectopzet, om daarmee de gewenste componenten en rollen binnen projecten aan te geven; uiteraard is dit slechts een van de mogelijke vormen/invullingen.

Figuur 1. Voorbeeld opzet project

3.2 Wie kan er meedoen en wie kan aanvragen?

Dit programma ondersteunt publiek-private samenwerkingsprojecten die worden uitgevoerd door een projectteam van organisaties en kennisinstellingen. Een project zoals zojuist geschetst kent grofweg drie rollen in de samenwerking:

- Creatieve partners: zij brengen de praktijkvraag, ontwerpexpertise vanuit diverse creatieve disciplines, een ontwerpende aanpak en de ontwikkeling van diverse typen interventies in.
- Kennisinstelling(en), wetenschappelijke partners: zij houden zich bezig met de generieke vraag over (de inzet van) ontwerpkracht en een ontwerpende aanpak en hoe daarover te leren. Tevens treden zij op als penvoerder van het project.
- Samenwerkingspartners (publiek/privaat): zij brengen hun expertise uit het domein en werkveld in, zorgen voor borging in de praktijk, materiaal en implementatie. Daarnaast brengt/brengen de samenwerkingspartner(s) cofinanciering in.

Meer partners en verschillende rollen zijn uiteraard mogelijk. Het programma stelt daarbij als voorwaarde dat er minimaal 1 kennisinstelling, 3 creatieve partners en 1 privaat bedrijf (vaak een probleemeigenaar) nauw samenwerken in het onderzoek. Het toevoegen van een maatschappelijke partner aan het projectteam is een pré.

In de eerste fase van deze uitvraag wordt aandacht besteed aan het met elkaar in contact komen om ideeën uit te wisselen, elkaar te bevragen en projectgroepen te vormen, zie [hoofdstuk 5](#).

3.3 Wat kan er aangevraagd worden?

Deze uitvraag biedt ruimte voor 5 projecten die elk €650.000,- PPSi-toeslag kunnen aanvragen; met een totaal van €3.250.000,-.

Projecten reserveren hiervan €50.000 voor community-activiteiten, bestaande uit gezamenlijk overkoepelend onderzoek en programma-brede kennisdisseminatie (zie [4.2](#) en [4.3](#)). Daarnaast kan tot €10.000 aan kosten voor de ontwikkeling van het projectvoorstel worden opgevoerd.

Met de overige PPSi-middelen kunnen de volgende kosten worden gedekt (zie [Bijlage: Toelichting en voorwaarden O&T#2](#) voor details):

- personeelskosten: onderzoekers en ondersteunend personeel;
- kosten van apparatuur en uitrusting;
- kosten van gebouwen en gronden;
- kosten van contractonderzoek, kennis en octrooien, consultancy;

- bijkomende algemene kosten en andere operationele uitgaven.

Voor de financiële inrichting van de projecten gelden de voorwaarden voor de TKI PPS Innovatieregeling zoals in [Bijlage: Toelichting en voorwaarden O&T#2](#) nader zijn omschreven.

Enkele belangrijke aandachtspunten daaruit:

- De 'steunpercentages' (het deel van de kosten waarvoor toeslag mag worden ingezet) die gehanteerd worden, zijn afhankelijk van het type partner en de categorie onderzoek dat wordt uitgevoerd. De percentages variëren tussen de 80% en 25%.
- Het programma vraagt om een private cofinanciering van minimaal 20% van het aangevraagde toeslagbedrag. Deze private cofinanciering kan zowel in *cash* als in *kind* worden geleverd.
- Creatieve partners worden binnen het project als 'kosten derden' gefinancierd met een maximumtarief van €95/uur excl. BTW. Dit omdat CLICKNL er veel waarde aan hecht dat de creatieve bedrijven in een gelijkwaardige rol ook gelijkwaardig beloond worden. Als richtsnoer geldt dat in totaal €200.000-€300.000,- van het projectbudget wordt besteed aan de financiering van creatieve partners voor het uitvoerend onderzoek.

Omdat vanwege de maximale steunpercentages niet alle kosten van het project worden gedekt met PPSi-toeslag, brengen de partners via diverse manieren financiering in:

- In kind inbreng (eigen inbreng: uren, out of pocket kosten): om expertise en werkkraft te kunnen leveren tbv het onderzoek en de interventieontwikkeling.
- In cash inbreng (budget): om kosten van andere partners in het project te dekken die overblijven na verrekening van de toeslag. Cash inbreng komt over het algemeen van partners die belang hebben bij de resultaten van het project (de probleemeigenaren) en zelf geen aanspraak maken op de toeslag.
- Materialen/technologie/omgeving: tbv het onderzoek en de interventieontwikkeling; ingebracht (=in kind) of via sponsoring (=cash).

Voor meer informatie en toelichting op de voorwaarden, zie [Bijlage: Toelichting en voorwaarden O&T#2](#). Voor overleg of het laten checken van het voorstel en/of de begroting voorafgaand aan indiening, zie [7. Contact](#).

4. PROGRAMMA ONTWERPKRACHT & TRANSITIES

Deze uitvraag, en daarmee straks ook de projecten die worden ontwikkeld, zijn onderdeel van het programma Ontwerpkraft & Transitie van CLICKNL. Dit hoofdstuk licht de voor deze uitvraag relevante onderdelen van het programma toe.

4.1 Doelen en impact

Het programma Ontwerpkraft & Transitie stelt zich de volgende drie doelen:

1. Kennisontwikkeling - Het **ontwikkelen en toetsen van kennis, tools en methodologieën voor creatieve professionals** om een effectieve rol te spelen in maatschappelijke transitie en transdisciplinaire samenwerkingen. Het onderzoek wordt door creatieve professionals en onderzoekers gezamenlijk ontwikkeld en gaat over de aandachtsgebieden die in de [Agenda Ontwerpkraft](#) zijn benoemd.
2. Samenwerking - Het **bouwen aan transdisciplinaire netwerken** binnen en tussen de creatieve, private, publieke en academische disciplines en domeinen. Zij weten elkaar te vinden en zijn toegerust om effectief samen te werken.
3. Professionalisering - Het **vergroten van de concurrentiekracht** van creatieve professionals en **verbeteren van de positionering** van de creatieve industrie bij de aanpak van maatschappelijke uitdagingen.

De impact die het programma en de [Agenda Ontwerpkraft](#) nastreven is het aanjagen van, effectief richting geven aan en vlottrekken van goed doordachte transitie door de creatieve industrie. Creatieve professionals beschikken hiervoor over een goed uitgeruste, transdisciplinaire en kennisgedreven ontwerpaanpak. Zo zijn zij optimaal gepositioneerd om hun beste en meest ambitieuze werk te doen.

4.2 Opzet programma Ontwerpkraft & Transitie

De beschreven doelen zijn uitgewerkt in de volgende programma-opzet (zie ook figuur 2):

- De programmastructuur wordt via projecten opgebouwd. Projectideeën worden via een open uitvraag verkregen, waarna een selectie van vijf ideeën wordt gemaakt welke in co-creatie met CLICKNL worden doorontwikkeld tot projectplannen. De uitvraag betreft dus geen reguliere 'call' en het proces wijkt ook af van gangbare call-procedures.
- De projecten binnen het programma vormen de programma-community. Ze wisselen actief kennis en ervaring uit, en delen resultaten onderling en met de creatieve industrie. Daarnaast voeren ze samen overkoepelende onderzoeksactiviteiten uit. De activiteiten van de programma-community worden gefinancierd vanuit de

projectbudgetten en door de betrokken projectteams georganiseerd. CLICKNL ondersteunt de community via het bureau en haar kanalen.

- De programmacommunity doet overkoepelend onderzoek naar het samenwerken aan maatschappelijke uitdagingen, waarbij de projecten als casus fungeren.
- De programmacommunity draagt ook zorg voor monitoring van de projecten en reflectie op de resultaten, uitkomsten en leerervaringen tijdens de looptijd en erna. Vragen daarbij zijn: wat levert het project op voor de deelnemers aan het programma en voor de sector als geheel? Brengt het ons verder?
- Het programma besteedt ruim aandacht aan communicatie, waarbij de projecten, de learnings en de resultaten breed met de achterban gedeeld worden ter verspreiding van opgedane kennis en ervaringen.

Figuur 2: Opzet programma Ontwerpkracht & Transitie

4.3 Bijdrage projecten aan programma

De community doet overkoepelend onderzoek naar kennis en methoden ten behoeve van transdisciplinaire samenwerking aan transitie, en specifiek de rol van ontwerpkracht en een ontwerpende aanpak daarin. Hierin fungeren de projecten als casus. Ieder project draagt bij aan input voor één of meer van de onderzoeksvragen in het overkoepelend onderzoek.

Het overkoepelende onderzoek wordt door de deelnemende projecten gezamenlijk ontwikkeld en ingevuld, en sluit aan bij de thematiek in hoofdstuk 4 van de [Agenda Ontwerpkracht](#):

- Collectief leren over ontwerpen voor transitie
- Grenzen verkennen en samenwerken
- Mentaliteit en reflexiviteit bij transdisciplinair samenwerken

In de tweede fase van deze uitvraag gaan de projectteams samen aan de slag en ontwikkelen zij een projectplan plus begroting voor het gezamenlijk gereserveerde budget. Alle projectteams participeren in de activiteiten van het overkoepelend onderzoek en de programmacommunity.

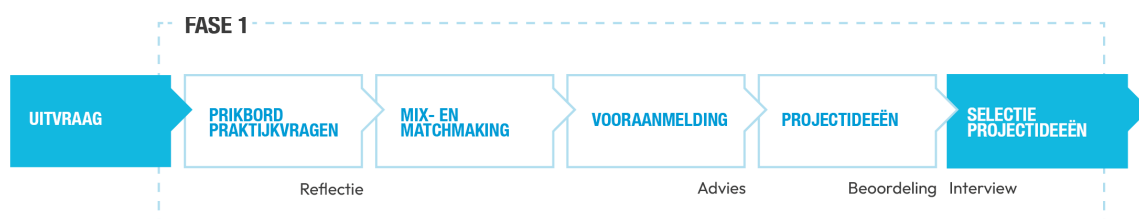
5. PROCEDURE EN TIJDPAD

Dit hoofdstuk beschrijft het proces en tijdpad van projectontwikkeling binnen deze uitvraag. Het proces beoogt zoveel mogelijk begeleiding te bieden bij het ontwikkelen van kansrijke projecten.

Deze uitvraag verloopt in twee fasen.

5.1 Fase 1: ontwikkeling projectideeën

In de eerste fase wordt breed gezocht naar projectideeën die beantwoorden aan de uitvraag. Dat gebeurt in de volgende stappen die hieronder worden toegelicht:

Uitvraag

Het proces begint met de voorliggende uitvraag. Deze open uitvraag roept creatieve bedrijven, kennisinstellingen en hun partners op om een projectidee in te dienen voor een onderzoeksproject.

Prikbord met praktijkvragen

Als eerste stap worden de ontwerpvrAGEN uit de praktijk uitgewisseld. Dit gebeurt op het “Prikbord” van het programma OntwerpkraCHT & TransitieS. Hierop posten creatieve professionals de kansen die zij in de vraagstukken van de missiethema’s zien voor de ontwikkeling van interventies door middel van een ontwerpende aanpak. Hierbij benoemen zij hun praktijkvraag; een vraag naar meer kennis of methoden om het goed aan te kunnen pakken. Via reacties op de post vindt uitwisseling plaats met andere geïnteresseerden.

Reflectie op praktijkvragen

Het programmateam reflecteert op de geposte praktijkvragen en hun relevantie, vernieuwendheid en de mogelijkheid om via deze vragen generieke kennis op te doen. Deze reflectie wordt ook op het prikbord gedeeld. Daarnaast clustert het programmateam de praktijkvragen om daarmee de thema’s voor de mix- en matchmaking op te stellen.

Mix en matchmaking event

Op basis van de geclusterde praktijkvragen wordt tijdens het mix- en matchmaking event

gewerkt aan het verhelderen en aanscherpen van de vragen en het ‘matchen’ van geïnteresseerde partijen aan de clusters.

Ontwikkelen projectidee

Creatieve professionals en wetenschappelijke partners, waar mogelijk met samenwerkingspartners, ontwikkelen een projectidee.

Vooraanmelding

Elk projectidee in ontwikkeling doet een verplichte vooraanmelding volgens format. De vooraanmelding wordt door het programmteam getoetst op de passendheid bij de missiethema's en de thema's uit de Agenda Ontwerpkraft. Projectteams ontvangen op basis van de toets een advies, waar nodig en mogelijk voorzien van tips met betrekking tot inhoud en partners.

Indiening projectideeën

Projectideeën worden middels formats ingediend door de beoogde penvoerder.

Toetsen en beoordeling projectideeën

Projectideeën worden door het programmteam getoetst op ontvankelijkheid en regelingtechnische punten. De inhoudelijke, kwalitatieve beoordeling van de projectideeën wordt uitgevoerd door de werkgroep (zie [hoofdstuk 6](#)). Zij beoordeelt elk voorstel aan de hand van vooraf opgestelde criteria (zie [6.2](#)) en draagt een voorstel al dan niet voor selectie. We streven ernaar om zo een shortlist van ca. 10 voorgedragen projectideeën op te stellen (zie [6.3](#)).

Interviews met shortlist

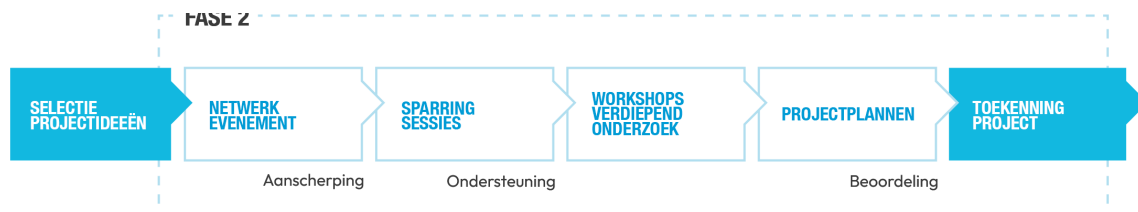
De projectideeën op de shortlist ontvangen een uitnodiging voor een interview, waarin de aanvragers de mogelijkheid hebben tot hoor en wederhoor aangaande feedback en eventuele vragen van de werkgroep. De feedback en vragen worden ter voorbereiding op het interview gedeeld met de penvoerder. Bij het interview moeten minimaal één onderzoeker en één creatieve professional uit het projectteam aanwezig zijn.

Selecteren projectideeën

De oorspronkelijke indiening en de informatie uit de interviews fungeren als startpunt voor de uiteindelijke selectie van vijf projectideeën. De werkgroep gaat hierbij op zoek naar een ‘set’ van vijf elkaar aanvullende en versterkende projecten (zie [6.4](#)). Zij brengt een advies uit aan het CLICKNL bestuur waarna het bestuur beslist welke 5 projectideeën de tweede fase in gaan.

5.2 Fase 2: ontwikkeling projectplannen

In deze fase worden de vijf geselecteerde projectideeën in co-creatie uitgewerkt tot volwaardige projectplannen. Het proces van fase 2 kent de volgende stappen:

Netwerkevenement

Vroeg in de tweede fase wordt bij voorkeur een netwerkevent georganiseerd voor en door alle vijf de projecten. Experts, creatieve professionals en potentiële samenwerkingspartners denken mee over de gestelde thematiek, de onderzoeksvragen en de aanpak van de projecten. Waar opportuun sluiten nieuwe partners zich aan in het projectteam. De projectteams kunnen ieder tot maximaal €10.000,- financiering ontvangen om een netwerkevenement te organiseren, los van het projectbudget.

Sparring sessies

Tijdens de tweede fase vinden op vooraf bepaalde momenten sparringssessies plaats over de inhoud (experts uit de programmaraad) en uitwerking (programmeerteam) van de projecten. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is ook het opstellen van de projectbegroting.

Workshops overkoepelend onderzoek

In de tweede fase werken de projectteams ook het plan voor het gezamenlijk overkoepelend onderzoek en de community-activiteiten uit. Hiervoor worden twee of drie workshops georganiseerd.

Indiening projectplannen

De projectplannen en begrotingen (inclusief de plannen voor het overkoepelend onderzoek en de community-activiteiten) worden volgens formats ingediend. Bijgevoegd worden ook de samenwerkingsovereenkomsten, waar nodig aangevuld met Letters of Commitment.

Beoordeling projectplannen

De projectplannen en begrotingen worden door het programmeerteam getoetst op ontvankelijkheid, en daarna door de werkgroep inhoudelijk beoordeeld aan de hand van vooraf opgestelde criteria (zie [6.2](#)). De werkgroep stelt daarna een advies op aan het CLICKNL bestuur, waarna het bestuur zal besluiten over toekenning van de middelen.

5.3 Wanneer zijn de belangrijke momenten?

Fase 1	2025
Uitvraag open	Maandag 2 juni
Praktijkvragen posten op prikbord	Maandag 2-woensdag 18 juni
- Praktijkvragen die uiterlijk 25 juni zijn gepost, vormen de basis voor de matchmaking.	
Mix- en matchmakingevent	Maandag 30 juni
Sluitingsdatum indiening verplichte vooraanmelding	Donderdag 25 september om 12:00
Adviezen vooraanmeldingen	Donderdag 2 oktober
Sluitingsdatum indiening projectideeën	Donderdag 6 november om 12:00
Interviews met shortlist van voorgedragen projectideeën	Maandag 1-dinsdag 2 december
Bekendmaking selectie voor fase 2	Woensdag 17 december
Fase 2	2026
Indiening concept projectplannen en begrotingen	Donderdag 9 april 2026
Sluitingsdatum indiening projectplannen	Woensdag 13 mei 2026 om 12:00
Bekendmaking uitslag beoordelingen	Maandag 8 juni 2026
Start projecten	Juni-december 2026

5.4 Hoe kan aangevraagd worden?

Per fase dienen de volgende stukken te worden ingediend, waarvoor de aangegeven formats beschikbaar zijn via de [webpagina](#). In [Bijlage: Toelichting en voorwaarden O&T#2](#) is daarnaast belangrijke informatie verzameld, zoals algemene adviezen, toelichting op de formats en de voorwaarden en (on)mogelijkheden van de toeslag en daarmee projectopzet.

Fase 1

- Indiening vooraanmelding tot 25 september 2025 om 12:00:
 - [Format Vooraanmelding](#)
- Indiening projectidee tot 6 november 2025 om 12:00:
 - [Format Projectidee](#)
 - [Format Intentieverklaring](#)

Fase 2

- Indiening projectplan tot 9 april 2026 om 12:00:

- Format Projectplan
- [Format Projectbegroting](#)
- [Format Samenwerkingsovereenkomst](#)

Het gebruik van de aangegeven formats voor indiening is verplicht. Het indienen van de stukken kan door deze voor de aangegeven tijd (zie [5.3](#)) te versturen aan ontwerpkracht@clicknl.nl.

De formats zijn in het Nederlands opgesteld. Invullen in het Engels is toegestaan. Houd er wel rekening mee dat de focus van het programma op de Nederlandse creatieve praktijk ligt en de voertaal voor communicatie binnen de community en over projecten in principe Nederlands is.

Voor overleg en nadere toelichting op de voorwaarden, of het laten checken van een tussentijdse versie voorafgaand aan indiening, zie [7. Contact](#).

6. TOETSINGS- EN BEOORDELINGSCRITERIA

De voorwaarden van deze uitvraag, tevens de voorwaarden waarop de ontvankelijkheidstoetsen worden afgenomen, zijn hieronder opgesomd (zie [6.1](#)). De ontvankelijkheidstoetsen worden door het programmteam uitgevoerd. Voor de kwalitatieve beoordelingen wordt een werkgroep ingericht vanuit de CLICKNL programmaraad, indien nodig aangevuld met externe beoordelaars om de onafhankelijkheid van de werkgroep te waarborgen. De werkgroep draagt zorg voor de beoordelingen van de kwaliteit van projectideeën op basis van vooraf opgestelde criteria die hieronder zijn beschreven (zie [6.2](#)). De werkgroep brengt hierop een advies uit aan het CLICKNL bestuur, waarna het bestuur besluit over welke projectideeën worden uitgewerkt, en welke projectplannen worden toegekend.

Aanvragers kunnen niet in beroep gaan tegen de beslissing van het bestuur en er is geen procedure voor bezwaarmaking.

In dit hoofdstuk zijn de diverse voorwaarden en criteria als geheel beschreven, dus voor de uiteindelijke projecten en projectplannen. Dit is gedaan om aanvragers al meteen een goed beeld te geven van wat er binnen dit programma van projecten wordt verwacht, zodat dit gebruikt kan worden in de ontwikkeling van het projectidee en de besprekingen tussen partners. Indien de vooraanmelding en/of het projectidee op een bepaalde voorwaarde of criterium anders wordt beoordeeld, dan is dit bij het desbetreffende punt aangegeven.

6.1 Voorwaarden en pré's

De voorwaarden van deze uitvraag, waarmee de ontvankelijkheid van ingediende voorstellen wordt getoetst, zijn als volgt.

Indiening

- Het projectidee is compleet, volgens format (zie [5.4](#)) en op tijd (zie [5.3](#)) ingediend. Voor de begroting geldt dat deze sluitend is. Projectideeën die niet aan deze voorwaarde voldoen, worden niet in behandeling genomen.
- Aanvullende informatie in de vorm van bijlagen etc. wordt niet meegenomen bij de toetsing en beoordeling.

Projectteam

- Het projectteam bestaat minimaal uit 1 wetenschappelijk partner, 3 creatieve partners en 1 private samenwerkingspartner die samen het ontwerpend onderzoek uitvoeren.

- Projectidee: het projectteam bevat minimaal 1 wetenschappelijke en 3 creatieve partners.
- Vooraanmelding: het projectteam bevat minimaal 1 wetenschappelijke en 1 creatieve partner.
- Voor de verschillende typen partners geldt bovendien:
 - De penvoerder is een erkende onderzoeksinstituut (universiteit, hbo en TO2), waar de hoofdaanvrager een onderzoekspositie heeft voor minimaal de looptijd van het project. Affiniteit met ontwerpend onderzoek en de creatieve industrie is een pré.
 - De creatieve partners vertegenwoordigen minimaal 2 verschillende creatieve disciplines.
 - Creatieve partners kunnen in deze uitvraag slechts bij 1 projectidee betrokken zijn en dus ook slechts 1 projectidee indienen.
 - Er is minimaal één probleemeigenaar uit het private of publieke veld aangesloten.
 - Minimaal één private samenwerkingspartner draagt financieel bij aan het project in de vorm van (in cash en/of in kind) cofinanciering (zie Financiering).
 - Het betrekken van meerdere private of maatschappelijke partners is een pré.
- Minimaal 1 onderzoeker en 1 creatieve professional uit het projectteam zijn beschikbaar op maandag 1 en dinsdag 2 december 2025 voor een eventueel interview.
- Bij indiening van het projectplan (fase 2) is een door alle projectpartners ondertekende samenwerkingsovereenkomst bijgesloten (zie [5.4](#)), of hier zijn afspraken over gemaakt met CLICKNL.
 - Projectidee: de indiening van het projectidee is voorzien van getekende intentieverklaringen van alle beoogde projectpartners. Het projectplan is ondertekend door een namens de penvoerder tekenbevoegd persoon; een persoon die ervoor garant staat dat het project door de penvoerende organisatie kan worden opgepakt.
 - Vooraanmelding: de handtekening van de beoogde penvoerder volstaat.

Thematiek:

- Het transitievraagstuk dat als context voor het onderzoek dient, valt binnen de in [2.2](#) gepresenteerde vraagstukken uit de thema's van het [Missiegedreven Innovatiebeleid](#).
- De praktijkvraag die het project aanpakt, gaat over kennis en methoden voor de ontwikkeling van interventies binnen het gekozen vraagstuk. Ook past de praktijkvraag binnen de thema's in hoofdstuk 4.1 van de [Agenda Ontwerpkraacht](#).
- Het projectvoorstel bevat een weergave van de state-of-the-art-kennis in de professionele praktijk en wetenschap, binnen en buiten Nederland.

Aanpak:

- Het project kent een looptijd van 2 tot 3 jaar. Projecten starten tussen 1 juni en 31 december 2026, en zijn uiterlijk op 31 december 2029 afgerond.
- Het beoogde project voert ontwerpend onderzoek uit.
- Minimaal zijn interventies van het type concrete toepassingen onderdeel van het project. Bij voorkeur spelen meerdere typen interventies een rol in het project.
- Er wordt gereflecteerd op de rol die technologie speelt in de beoogde interventies en de wijze waarop de technologie tot toepassing gebracht kan worden.

Financiering - getoetst aan de hand van de begroting:

- Het project vraagt niet meer dan €650.000,- toeslag aan, waarvan €50.000,- geoomerkt is voor de community-activiteiten.
 - Projectidee: er hoeft nog geen begroting te worden ingediend. Deze voorwaarde wordt getoetst op basis van de budgetindicaties in de tabel met de aanpak.
 - Vooraanmelding: er hoeft nog geen begroting te worden ingediend. Deze voorwaarde wordt nog niet getoetst.
- De beschikbaar gestelde toeslag wordt uitsluitend ingezet als financiering van uit te voeren onderzoeksactiviteiten, conform de voorwaarden van de regeling.
 - Vooraanmelding: De Vooraanmelding maakt het aannemelijk dat er voldoende onderzoeksactiviteiten plaatsvinden om voor de regeling in aanmerking te komen.
- De private cofinanciering van het project bedraagt in totaal minimaal 20% van het aangevraagde toeslagbedrag.
 - Projectidee en Vooraanmelding: deze voorwaarde wordt nog niet getoetst.

Netwerk

- Een aantoonbare hefboom- of katalysatorfunctie van het project is een pré. Met hefboom bedoelen we dat het project wordt gekoppeld aan een lopend programma (bijv NGF, EU-project), als versneller of opschaler. Met katalysator bedoelen we dat het als startpunt fungeert richting een nieuw initiatief of grotere ontwikkeling.
 - Vooraanmelding: deze voorwaarde wordt nog niet getoetst.

6.2 Beoordelingscriteria

De criteria op basis waarvan de kwaliteit van de ontvankelijk verklaarde projectideeën en projectplannen beoordeeld worden, zijn als volgt.

Thematiek: het project beschrijft een duidelijke en terechte toegevoegde waarde van het project voor de creatieve industrie.

- De praktijkvraag is overtuigend afkomstig van creatieve professionals.

- Het projectvoorstel bevat een goede analyse van de (methodologische) kennishiaten. De nieuwe bijdrage die het project levert om dit gat te dichten en hoe deze kennis te ontwikkelen zijn overtuigend onderbouwd.
- De nieuwe kennis die het project oplevert is vernieuwend en van toegevoegde waarde voor de creatieve industrie, omdat deze haar verder gaat helpen om beter passende interventies te ontwerpen die transities mogelijk maken, richting geven en versnellen.
- De praktijkvraag is overtuigend vertaald naar een heldere, functionele en afgebakende onderzoeksvraag.
- De gekozen thematiek en onderzoeksvraag lenen zich voor ontwerpend onderzoek.

Aanpak: de aanpak past bij de vraagstelling en geeft vertrouwen dat het project zal slagen in de beantwoording daarvan.

- De opzet van het ontwerpend onderzoek benut de kracht van deze aanpak.
- De gekozen methoden beantwoorden aan de vraagstelling en zijn voldoende geoperationaliseerd.
- De te ontwikkelen (richtingen voor) interventies zijn dusdanig ingebed in het ontwerpend onderzoek dat ze tot generieke kennis leiden die ook in andere domeinen kan worden toegepast.
- De projectpartners werken samen in gelijkwaardige rollen en hun invloed op het geheel is in balans.
- De voorgestelde aanpak is haalbaar en uitvoerbaar binnen de voorgestelde looptijd en het voorziene budget.
 - Projectidee: aangezien de aanpak mogelijk nog niet volledig is uitgewerkt, wordt met name beoordeeld op het vertrouwen dat het voorstel wekt in het realiseren van bovenstaande criteria.

Resultaten: de resultaten beantwoorden aan de vraagstelling, zijn bruikbaar voor en komen op doordachte wijze terecht bij de creatieve industrie en het toepassingsdomein.

- De resultaten van het project zijn verwerkt in duidelijke kennisproducten die aansluiten op de praktijkvraag uit de creatieve industrie. Deze kennisproducten worden op een toegankelijke en bruikbare manier vastgelegd, beschikbaar gemaakt en verspreid binnen de creatieve industrie (denk aan vorm, overdracht, vindbaarheid etc).
- De toegevoegde waarde van de resultaten voor de creatieve industrie en voor het toepassingsdomein zijn met elkaar in balans.
- De impact die het project beoogt te bereiken is helder beschreven in de theory of change, en volgt logisch en realistisch uit de resultaten en effecten van het project.
 - Projectidee: aangezien de resultaten mogelijk nog niet volledig zijn uitgewerkt, wordt met name beoordeeld op het vertrouwen dat het voorstel wekt in het realiseren van bovenstaande criteria.

Projectteam: het projectteam weerspiegelt de interdisciplinaire vraagstelling en geeft vertrouwen in het slagen van de voorgestelde aanpak.

- Het projectteam bestaat uit een gebalanceerd geheel van aantoonbare expertise in het domein van de uitdaging en omvat de voor het onderzoek benodigde disciplines.
- De projectpartners werken in gelijkwaardige rollen samen in het project. Ze zijn actief betrokken bij de ontwikkeling van het voorstel, leveren allen een eigen inhoudelijke bijdrage aan het onderzoek en zijn betrokken bij de kennisdisseminatie.
- De projecten en het programma realiseren nieuwe verbindingen: de set van geselecteerde projecten levert gezamenlijk een interessante community op, zowel onderling als met de vijf projecten uit de eerste ronde van het programma. Partners uit de projecten en hun expertises en toepassingsdomeinen vullen elkaar aan, sluiten nieuwe spelers aan, en kennen een goede balans tussen senior en junior bijdragers.

Financiering: de begroting is een doordachte financiële weerspiegeling van de inhoud van het project.

- De diverse kosten op de begroting zijn duidelijk gerelateerd aan de projectactiviteiten.
- De doelen en de middelen in het project zijn met elkaar in balans.
- De opgevoerde kosten en baten van iedere partner reflecteren hun inhoudelijke inbreng en de relevantie van de resultaten voor henzelf.
- De begroting is realistisch.
 - Projectidee: de begroting is nog geen onderdeel van de indiening en wordt dus nog niet beoordeeld.

6.3 Scoring projectideeën en voordracht voor selectie

In [6.2](#) zijn de criteria te vinden waarop de projectideeën door de werkgroep worden beoordeeld. Hierbij wordt per criterium een score gegeven, variërend van “onvoldoende” tot “zeer goed/overtuigend”.

Om tot een totaalscore per projectidee te komen, wordt de volgende voorlopige weging toegepast:

- Thematiek: het project beschrijft een duidelijke en terechte toegevoegde waarde van het project voor de creatieve industrie. Weging: 40%.
- Aanpak: de aanpak past bij de vraagstelling en geeft vertrouwen dat het project zal slagen in de beantwoording daarvan. Weging: 20%.
- Resultaten: de resultaten beantwoorden aan de vraagstelling, zijn bruikbaar voor en komen op doordachte wijze terecht bij de creatieve industrie en het toepassingsdomein. Weging: 15%.
- Projectteam: het projectteam weerspiegelt de interdisciplinaire vraagstelling en geeft vertrouwen in het slagen van de voorgestelde aanpak. Weging: 25%.

- **Financiering:** de begroting is een doordachte financiële weerspiegeling van de inhoud van het project. Weging: 0%.

Deze weging is voorlopig en geldt als indicatie; als de werkgroep tijdens het beoordelingsproces van mening is dat de weging moet worden aangepast, dan kan dit worden doorgevoerd en zal dan van toepassing zijn op alle projecten.

Na beoordeling van de projectideeën aan het einde van fase 1, zal de werkgroep de projecten die er voor hen uitspringen voordragen voor selectie. Om in aanmerking te komen voor voordracht, moet een projectidee als totale beoordeling tenminste de kwalificatie “goed” hebben. Daarnaast moet het projectidee op elk van de afzonderlijke criteria tenminste een positieve score krijgen.

De voorgedragen projectideeën vormen samen de shortlist. Het streven is om een shortlist van ca. 10 projectideeën op te stellen. Mochten er meer of minder projectideeën voorgedragen zijn, dan wordt er teruggevallen op de oorspronkelijke beoordelingen waarbij de lijst op een top 10 wordt afgeknipt. De projectideeën op de shortlist ontvangen een uitnodiging voor een interview (zie [5.3](#)).

6.4 Selectie projectideeën voor de ‘set’

Bij de beoordeling van projectideeën wordt primair naar de kwaliteit gekeken. Aan de hand daarvan wordt de shortlist van ca. 10 projectideeën opgesteld. Na de interviews vindt de uiteindelijke selectie van de projectideeën die doorgaan naar de volgende fase plaats. Hierbij wordt gekeken naar de complementariteit van de projecten op aspecten als locaties, thematische vraagstukken, onderzoeksthema's, toepassingsdomeinen, (creatieve) disciplines en type resultaten. Per aspect wordt gekeken hoe de projecten van de shortlist complementair zijn aan elkaar; dit kan zowel spreiding als overeenkomst betekenen. Zo ontstaat een kwalitatieve basis met kansen voor overkoepelend onderzoek en voor een krachtige community.

De manier waarop naar een interessante set wordt gezocht is dus sterk afhankelijk van de inhoud van de projectideeën op de shortlist. Het kiezen van de vijf projecten die samen een goede set vormen is daarmee een moeilijk te voorspellen proces. Het is dan ook niet mogelijk om op voorhand criteria hiervoor op te stellen. Het advies luidt daarom om te zorgen voor een kwalitatief goed voorstel met een heldere beschrijving en compleetheid in het beantwoorden van de vragen in de formats.

6.5 Wat als...

Alleen de vijf projecten die na fase 1 geselecteerd worden, kunnen uiteindelijk worden toegekend in deze uitvraag. Mocht er onverhoopt een project afvallen, om wat voor reden dan ook, dan zal er om regelingtechnische redenen geen nieuw project geselecteerd worden.

7. CONTACT

Voor overleg, toelichting op de voorwaarden, meedenken bij het vinden van partners, of inhoudelijke sparring over een projectidee, voorafgaand aan indiening, kunt u te allen tijde terecht op ons e-mailadres: ontwerpkracht@clicknl.nl.

Daarnaast zijn er twee wekelijkse tijdslots waarop het CLICKNL bureau telefonisch bereikbaar is. Tussen 2 juni en 7 november 2025 zijn deze gepland op:

- dinsdagen 11:00-12:00 → Linda Rindertsma 06-18849814
- donderdagen 11:00-12:00 → Marjolein van Vucht 06-27057704

Alle informatie en documentatie van deze uitvraag en het Programma Ontwerpkracht & Transitie is terug te vinden op de [webpagina](#).

8. VERANTWOORDING

TKI CLICKNL is de organisatie die voor de Topsector Creatieve Industrie programma's ontwikkelt en uitvoert. Het doel van deze programma's is om kennisontwikkeling en innovatie door en voor de creatieve industrie te stimuleren. In de programma's werken overheden, kennisinstellingen en de sector samen aan dit doel.

Vanuit deze rol ontwikkelde CLICKNL de [Agenda Ontwerpkracht](#), waarin uitdagingen om ontwerpkracht te versterken en beter te benutten terug te vinden zijn. Het gaat daarbij om drie categorieën van uitdagingen:

- het ontwikkelen van expertise om voor transitie te ontwerpen;
- mogelijkheden voor een optimale inzet van ontwerpkracht; en
- de kracht van de collectieve ontwerppraktijk ontginnen.

De uitdagingen uit de agenda worden geadresseerd in verschillende programma's en activiteiten onder de noemer van 'Programma Ontwerpkracht'. Eén van de instrumenten die CLICKNL inzet, is de PPS Innovatie-regeling (PPSi) van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, uitgevoerd door RVO. In deze regeling heeft CLICKNL in 2024 en 2025 een budget aan zogeheten PPSi-middelen gereserveerd voor het programma "Ontwerpkracht & Transitie", waarvan dit de tweede uitvraag voor projecten is.